

1

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

2

2

Udvikling af

Kommunikationens basale grundlag

- Nyde at være sammen med et andet menneske
- Udvikle evnen til at være opmærksom på en anden person
- Koncentration og opmærksomhedsspændvidde
- Deltage i handlingssekvenser med en anden person
- Turtagning i udvekslinger med andre
- Dele sit personlige rum
- Bruge og forstå blikkontakt, ansigtsudtryk og fysisk kontakt
- Bruge og forstå anden nonverbal kommunikation
- Bruge meningsfuld vokalisering
- Regulere og kontrollere sit arousalniveau
- Følelsesmæssig forståelse

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

3

3

Udvikling er en ret – ikke en pligt

Ingen bør flytte sig til steder, der føles utrygge eller forkerte.
Alle bør have adgang til steder, der virker rigtige, spændende, stimulerende og trygge.

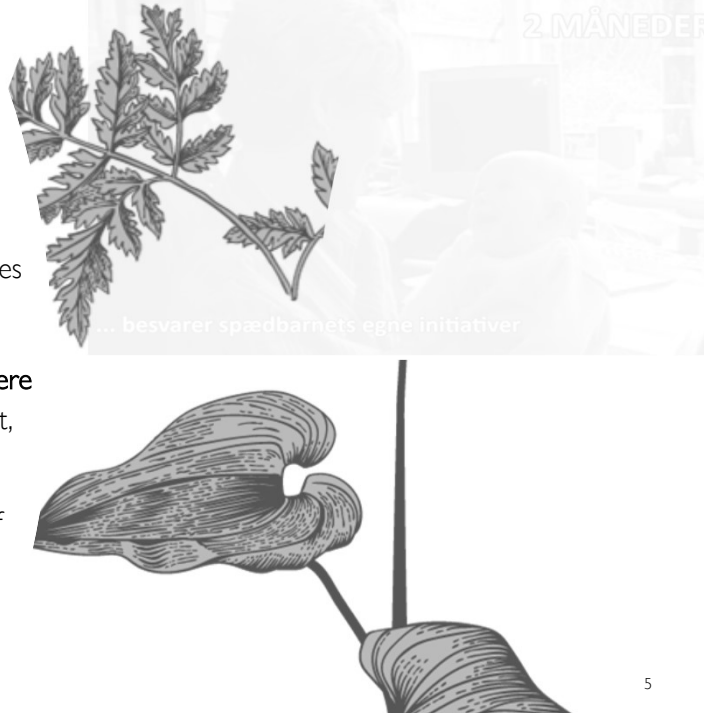
*Handicapkonventionen sikrer handicappede mennesker adgang til udvikling i overensstemmelse med deres egen identitet og deres egne ønsker
(UN General Assembly 2007)*

4

Mennesker udvikler kommunikation, når ...

- deres **signaler** høres, besvares og værdsættes
- de får lov at **lede og føre** i fritflydende, glædesfyldte og dynamiske aktiviteter
- de får lov at være **fuldgyldige, aktive deltagere**
- adgangen til kommunikation er nem, og det, de kommer med **er noget**
- det er det, der sker **lige her og nu**, der er vigtigste; ikke hvad der siden kommer ud af det.

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

5

5

Verden

» (...) træk ved objekter og fornemmelser, der som oftest ikke har interesse for normale mennesker i "den virkelige verden"

Frith, U & Hill, E. (2003) *Understanding autism: insights from mind and brain*

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

6

6

“The difference our differences make is *that I am different*”

Rod Michalko (2002): *The Difference that Disability Makes*

Hvem bestemmer egentlig, hvad "den virkelige verden" er?

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

7

7

Mennesker

”en theory of mind er og bliver én af de kvintessentielle evner, **der gør os til mennesker**”

Simon Baron-Cohen (2000) *Theory of Mind and autism: a fifteen year review*

”Vi har brug for andres øjne for at forme og holde sammen på os selv.”

Daniel Stern (2004) *Intersubjectivity as a Primary Motivational System*

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

8

8

Vores menneskelige forståelse af det, der er atypisk, har betydning for, om udvikling bliver tilgængelig.

“Hvis vores udgangspunkt er, at spædbørn knapt kan have tanker og følelser og indtryk, så vil vi i ringere grad kigge efter eller respondere på det, andre kunne se som spædbørns tanker eller følelser”

Vasudevi Reddy (2008) *How infants know minds.*

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

9

Hjemmetræning med Intensive Interaction Baselineoptagelser

Og vores udviklingspsykologiske forståelse har betydning for, hvordan vi griber det atypiske.

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

10

Hjemmetræning med
Intensive Interaction
Måned 1-3

Vi begynder at finde os til rette i alle
forskellene ...

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et
socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

11

11

Hjemmetræning med
Intensive Interaction
Måned 4 til 8

Aksel leder og fører. Det er ham, der viser,
hvad det næste bliver.

Men de voksne skaber en atmosfære, hvor
dette kan finde sted.

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et
socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

12

12

Hjemmetræning med
Intensive Interaction
Måned 9 til 18

Stigende kompleksitet, blandt andet sprogligt. Gennem Intensive Interaction fanger vi de aspekter af den fælles aktivitet, der betyder noget for Aksel.

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

13

13

“ **Udvikling er en ret** ”

Men for autistiske mennesker og deres omgivelser kan det være sværere at finde de steder sammen. Intensive Interaction er en tilgang, der kan hjælpe til at finde vejen.

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

14

14

Dette indlæg er en del af bogen 'Intensive Interaction' af Ditte Rose Andersen, udgivet af Intensive Interaction Danmark, 2024.

De centrale principper og teknikker I Intensive Interaction

- Fokuser og tune ind på den anden
- Løbende afstemning til den anden
- Gå langsomt frem og hold din egen adfærd tilbage
- Vent og se og giv plads til pauser
- Lad din egen adfærd være et svar på den andens (fx ved at gentage aspekter, "lyse op", bruge dele af den andens adfærd)
- Gør ikke for meget ("aktiv minimalisme")
- Brug simpel adfærd (se ovenfor)
- Overvej din positionering
- Glæde

II

Fra: Dave Hewett et al. (2022) *Håndbog i Intensive Interaction*, 2. reviderede udgave.

15

15

Tak

Læs mere om hjemmetræning, konsultation og uddannelse i Intensive Interaction:
www.intensiveinteraction.dk

Læs mere om Ditte Rose Andersen:
www.ditterose.dk

Intensive Interaction Danmark
- udvikling gennem glæde og nærvær

16

Litteratur

Andersen, D.R. (2021) "At indstille sig på noget atypisk", *Fagligt Selskab for Psykiatrisk Sygepleje*, 2. udgave, 28. årgang, september 2021.

Ditte Rose Andersen (2023): "Hvad skal vi lave, og hvad skal vi lære dem? Om Intensive Interaction som en engageret tilgang til udvikling hos udviklingshandicappede børn og unge" i: Sørensen A.M. et al. (2023) *Børn og unge med udviklingshandicap – en grundbog* Forlaget Oligo

Hewett, D. et al. (2022) *Håndbog i Intensive Interaction, 2. reviderede udgave* CDR-Forlag

Michalko, R. (2002) *The difference that disability makes* Temple University Press, Philadelphia 19122

Nind, M., & Hewett, D. (1994/2006). *Access to Communication: Developing the Basics of Communication with People with Severe Learning Difficulties Through Intensive Interaction* (2nd ed.). David Fulton Publishers.

Reddy, V. (2008) *How Infants Know Minds* Harvard University Press

Schaffer, H.R. (1977) Early interactive development In: Schaffer, R.H. (ed) *Studies in mother-infant interaction - proceedings of the Loch Lomond symposium, Ross priory, University of Strathclyde, Sept. 1975* Academic Press

Stern, D. (2004). Intersubjectivity as a Basic, Primary Motivational System in D. Stern (2004) *The Present Moment in Psychotherapy and Everyday Life* W.W. Norton & Company, New York

FNs handicapkonvention (2007) UN General Assembly, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities : resolution / adopted by the General Assembly, 24 January 2007, A/RES/61/106*, available at: <https://www.refworld.org/docid/45f973632.html> [accessed 1 August 2023]

Det må jeg da være rimelig være rimeligt god til: om autisme og kommunikation i et socialt udviklingsperspektiv © Ditte Rose Andersen, Intensive Interaction Danmark 2024

17